

**Quicksan Flora- en fauna
(Natuurwaardenonderzoek
in het kader van
bestemmingsplan Harnaspolder –aanpassing 2012)**

Inhoud

1. Inleiding
 - 1.1. Aanleiding en doel
 - 1.2. Onderzoeksmethode
2. Plangebied
3. Natuurwetgeving
 - 3.1. Flora en faunawet
 - 3.2. Gemeentelijk beleid
4. Huidige natuurwaarden
 - 4.1. Flora en vegetatie
 - 4.2. Vissen
 - 4.3. Amfibieën
 - 4.4. zoogdieren
 - 4.5. Vogels
 - 4.6. Overig beschermde soorten
5. Conclusies

1. Inleiding

1.1 aanleiding en doel

Voor het bestemmingsplan Harnaschpolder –aanpassing 2012 moeten de beschermde natuurwaarden planologisch en juridisch veilig worden gesteld. Daarnaast worden nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen via het bestemmingsplan juridisch mogelijk gemaakt en vindt in dit kader altijd een toets plaats aan de aanwezige natuurwaarden.

Voor de wijze waarop met flora en fauna in het bestemmingsplan wordt omgegaan, wordt onderscheid gemaakt tussen soortbescherming en gebiedsbescherming. Voor de soortbescherming binnen bestemmingsplannen geldt dat onderzoek moet worden uitgevoerd naar mogelijke beschermde soorten die in het plangebied voorkomen. Voor gebiedsbescherming geldt dat onderzoek moet worden uitgevoerd naar mogelijke gebiedsbescherming in of nabij het plangebied.

Het natuurwaardenonderzoek betreft een beoordeling van de huidige aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren in het plangebied en de directe omgeving, en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden op grond van bronnenonderzoek en terreinbezoek (quick scan). De *quick scan* is een momentopname op basis van *best professional judgement* en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten *en* is gericht op het voorkomen van middels de Flora- en faunawet beschermde soorten, specifiek soorten die zijn opgenomen in Tabel 2 en Tabel 3 van deze wet. Dit betreft soorten met een strikter beschermingsregime. Soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor ontheffing geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, zijn niet gericht geïventariseerd.

1.2 Onderzoeksmethode

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde gebieden is het Ministerie van LNV geconsulteerd (www.natura2000.nl) en zijn de relevante aanwijzingsbesluiten geraadpleegd. Voor de Ecologische Hoofdstructuur is de website van de Provincie Zuid-Holland (www.pzh.nl) geraadpleegd. Verder zijn de gegevens gebruikt die reeds eerder in het kader van het bestemmingsplan Harnaschpolder zijn onderzocht en is gebruik gemaakt van gegevens van de nationale databank Flora en fauna.

Quick scan

Het veldbezoek is uitgevoerd door de stadsecoloog van de gemeente Delft in aanwezigheid van een collega en heeft plaatsgevonden op 17 april 2013. Tijdens dit terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (vooral zicht- en geluidswaarnemingen). Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Verder is een indruk opgedaan van de ligging van het plangebied ten opzichte van de meest nabij gelegen beschermde gebieden.

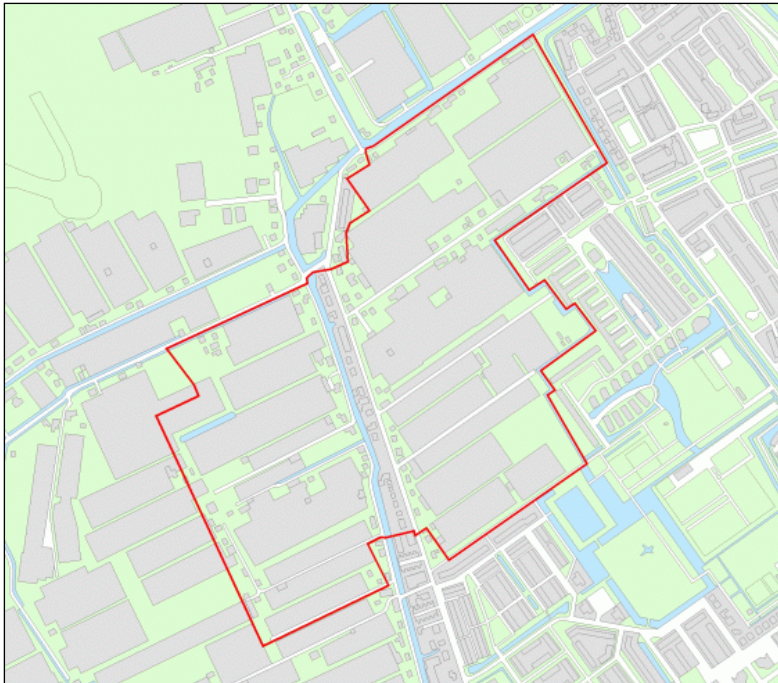
De methode is opgenomen in bijlage 1. De weersomstandigheden waren prima bij windstil weer en een temperatuur van 13 graden.

2. Plangebied

Het plangebied is onderverdeeld in plangebied noord en plangebied zuid. Beiden betreffen voormalige glastuinbouwgebieden met afwateringsloten die reeds enkele jaren braak liggen.

Binnen veld noord vinden reeds ingrepen plaats in het landschap als de aanleg van wegen en watergangen waardoor er veel verstoring aanwezig is. Binnen het gebied staat een aantal opstallen die gesloopt moeten worden. De bestemming ter plekke van de opstallen is in uitwerkingsplan Harnaschpolder Delft, deelgebied 1, Lookwetering-west deels Woondoeleinden B en deels Water. De bestemming ter plekke van de bebouwing is in bestemmingsplan Harnaschpolder aanpassing 2012 niet gewijzigd. In het nieuwe plan krijgt de bebouwing deels de bestemming Wonen – 1 en deels de bestemming Water.

Veld zuid is een braakliggend (begroeid) terrein en wordt duidelijk gebruikt als hondenuitlaatplek

Plangebied noord

Plangebied zuid

3. Natuurwetgeving

In dit hoofdstuk wordt in het kort het wettelijk kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen en beheer beschreven. Het geeft weer hoe de wettelijke toetsingskaders worden gehanteerd bij het opstellen van ecologische beoordelingen.

De bescherming van natuur in Nederland is vastgelegd in Europese en nationale wet- en regelgeving, waarin een onderscheid wordt gemaakt tussen soortbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is verankerd in de Flora en faunawet, de gebiedsbescherming in de natuurbeschermingswet. Daarnaast kent de gemeente Delft een eigen beleid op het vlak van natuur en ecologie, als vastgelegd in de nota Groen 2012-2020. Dit plan vormt een integraal onderdeel van het gemeentelijke beleid. Inrichtingsvoorstellen worden door de gemeente getoetst aan dit beleid en geldende wetgeving.

3.1 Flora en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het instandhouden en beschermen van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. De Flora- en faunawet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De zorgplicht geldt te allen tijde voor alle in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. De verbodsbepalingen zijn gebaseerd op het nee, tenzij principe. Dat betekent dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten- en diersoorten in principe verboden zijn.

Op grond van de Flora- en faunawet is het verboden “nesten, hollen of andere voortplantings of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11, Flora en faunawet). Ook is het verboden “dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (art. 10, Flora en faunawet). Tenslotte is het verboden om planten, behorende tot een beschermde plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8, Flora en faunawet). Als er sprake is van een aantasting, is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing of (per 1 oktober 2010) met een verklaring van geen bedenkingen van het ministerie van ELI. Voor een groot aantal beschermde soorten geldt echter sinds 23 februari 2005 een vrijstelling. Voor alle soorten geldt een algemene zorgplicht.

Voordat kan worden gestart met eventueel versturende werkzaamheden geeft de wet aan dat de volgende handelingen moeten worden doorlopen:

- bepaling van de waarde ter plaatse van de beoogde locatie van de horecagelegenheid voor (beschermde) plant- en diersoorten;
- bepaling van de directe en indirecte effecten van voorgenomen planologische vastlegging op die soorten en hun leefgebieden;
- bepaling van de mogelijkheden om rekening te houden met die soorten en leefgebieden; naarmate er beter rekening kan worden gehouden met deze leefgebieden zal het uiteindelijke effect geringer zijn. De maatregelen die het effect verkleinen worden mitigerende maatregelen genoemd. Eventueel een vervolg traject wanneer mitigerende maatregelen onvoldoende blijken te zijn. Onderdeel hiervan kan uitwerking zijn van compenserende maatregelen.

Voor de mogelijkheid van het verlenen van de ontheffing wordt sinds 23 februari 2005 onderscheid gemaakt tussen drie categorieën beschermde soorten;

Tabel 3 soorten. Dit zijn extra beschermde soorten als aangemerkt als habitatrictlijnsoorten en de zwaardere categorieën van de rode lijsten

Tabel 2 soorten. Deze soorten vormen een tussencategorie. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen moet voor deze soorten een ontheffing worden aangevraagd.

Tabel 1 soorten. Dit zijn de meest algemene, niet bedreigde diersoorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling en de algemene zorgplicht.

Voor tabel 3 soorten, de extra beschermde soorten, kan alleen ontheffing voor ruimtelijke ontwikkelingen worden verleend indien aan alle drie de volgende criteria wordt voldaan:

-er bestaat geen andere bevredigende oplossing: dat betekent dat er alternatieven (zowel voor locatie als voorgenomen ruimtelijke ingreep) onderzocht moeten worden voor de in het geding zijnde activiteit of voor de ontwikkeling

-er is sprake van belangen, vermeld in art. 75. lid 4 sub a of genoemd in art 2 van Vrijstellingsbesluit. Een essentiële ontheffinggrond voor een ruimtelijk project of plan komt naar voren in art. 2 van het Vrijstellingsbesluit. Ontheffing kan worden verleend in dien er sprake is van dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten”.

-er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige instandhouding van de soort.

Indien de gunstige staat van de betrokken soort(en) in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door compenserende, maar ook mitigerende maatregelen te nemen. Of en welke compenserende en/of mitigerende maatregelen nodig zijn, kan de minister van ELI in de voorschriften bij de ontheffing of (na inwerkingtreding van de wabo) de verklaring van bedenkingen aangeven. Compensatie van schade aan biotopen van soorten die zijn vermeld in bijlage 1 van de Vogelrichtlijn of bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet worden uitgevoerd voordat kan worden gestart met de ruimtelijke ontwikkeling.

Voor de algemeen voorkomende soorten als opgenomen in tabel 1 geldt een vrijstelling.

Voor tabel 2 soorten, de groep met overig beschermde soorten, kan door LNV ontheffing worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Indien gunstige instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen getroffen te worden.

Voor initiatiefnemers die individueel of gezamenlijk beschikken over een door de ministerie van ELI goedgekeurde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor deze soorten eveneens een vrijstelling. De gemeente Delft beschikt niet over een gedragscode.

Vogels

Vogels nemen in de Flora en faunawet een bijzonder positie in. Voor broedende vogels kan geen ontheffing worden verleend van artikel 10 (in het algemeen de periode tussen maart en september)

Rode lijstsoorten

De rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de rode lijst zijn geplaatst, zijn niet per definitie ook beschermd. De bescherming geldt alleen als ze ook in de Flora en faunawet zijn opgenomen.

3.2 Gemeentelijk beleid

De “Groennota 2012-2020” is gericht om een groene, attractieve en duurzaam woon- en leefmilieu te creëren waarin – bewoners, ondernemers en bezoekers zich prettig voelen, elkaar kunnen ontmoeten en zichzelf kunnen ontplooiën; - waarin flora en fauna kansen krijgen om tot volle wasdom te komen; - waarin groen en water een positieve bijdrage leveren aan klimaatadaptatie en omgevingskwaliteit; - en waarin alle waarden van groen in de besluitvorming worden meegenomen.

Het groene raamwerk bestaat uit vlakken, lijnen en punten. Hierin worden de waarden van groen benaderd vanuit vijf perspectieven, die worden ingezet als instrument om alle waarden van groen in projecten, plannen en beheer tot hun recht te laten komen. De vijf perspectieven zijn:

1. Groen Delft in ruimtelijk perspectief gericht op de karakterisering van de stad en cultuurhistorische waarden;
2. Groen Delft in sociaal perspectief, gericht op recreatie, cultuur, educatie, esthetiek, participatie, maatschappelijk draagvlak en educatie.
3. Groen Delft ecologisch perspectief, gericht op bomen, biodiversiteit, gebieden en verbindingen, duurzaamheid, maatschappelijk draagvlak en educatie;

4. Groen Delft in fysisch perspectief, gericht op luchtkwaliteit, waterhuishouding, windkanalen, geluidswering, klimaatadaptatie en energie; en
5. Groen Delft in economisch perspectief, gericht op ecosysteemdiensten, gezondheid, veiligheid, gunstig vestigingsklimaat en baten van groen.

Deze uitgangpunten zijn niet strijdig met de aanpassing van het bestemmingsplan.

4. Huidige natuurwaarden.

In dit hoofdstuk is per soortgroep beschreven welke natuurwaarden voorkomen ter plaatse van de velden binnen het plangebied noord en zuid en de directe omgeving. De beschrijving is gebaseerd op rapportages ten behoeve van het bestemmingsplangebied door stadsbureau natuur Rotterdam (2006), een specifiek onderzoek naar vleermuizen in Delft door de stichting vleermuisonderzoek Zuid-Holland (Mostert, 2012) en een veldbezoek. Tevens is gebruik gemaakt van gegevens als opgenomen in de nationale databank flora en fauna (NDFF) van de Gegevens Autoriteit Natuur.

Uit eerder onderzoek (2006) dat in het kader van het bestemmingsplan is uitgevoerd was reeds geconcludeerd dat de water- en ecologische kwaliteit binnen het gebied gering was.

4.1 Flora en vegetatie

Binnen de plangebieden noord en zuid van Harnaspolder komen geen beschermde planten voor.

In het onderzoeksgebied zijn geen strikt beschermde soorten aangetroffen en deze worden op basis van de aanwezige biotopen ook niet verwacht. Wel is het mogelijk dat soorten als Zwanebloem (*Butomus umbellatus*) lokaal voorkomen; deze soorten zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, wat betekent dat voor deze soorten geen ontheffing nodig is in het kader van ruimtelijke ontwikkeling.

Soorten veld noord: Klein hoefblad, Fluitenkruid, Zuring, Madeliefje, Ooievaarsbek, Rode klaver, Brandnetel

Soorten veld noord: Klein hoefblad, Fluitenkruid, Zuring, Madeliefje, Ooievaarsbek, Rode klaver,

Brandnetel, Hondsdraf, Zilverschoon, Speerdistel, Vogelmuur, Grote Weegbree

4.2 Vissen

Er is geen onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vissen. Uit eerder onderzoek (2006) blijkt dat binnen de wijk Harnaschpolder in ondiepe slootjes de Tiendoornige stekelbaars (*Pungitus pungitus*) aanwezig was, een zeer algemeen voorkomende soort. In de wat grotere wateren zijn Baars (*Perca fluviatilis*), Blankvoorn (*Rutilus rutilus*), Kolblei (*Abramis bjoerkna*), Brasem (*Abramis brama*) en Karper (*Cyprinus carpio*) aangetroffen. Ook dit betreft in de regio en in de rest van Nederland algemeen voorkomende soorten. Soorten als de Bittervoorn (*Rhodeus sericeus amarus*) en modderkruiper is in de regio een vrij algemeen voorkomende soort. De oorspronkelijke ontwateringsloten binnen de plangebieden noord en zuid en de watergangen aan de randen van het plangebied zijn voor deze soorten geen geschikt habitat.

4.3 Amfibieën

Tijdens het veldbezoek in april 2013 zijn geen amfibieën waargenomen binnen de twee plangebieden. Uit eerder onderzoek blijkt dat er binnen Harnaschpolder vier soorten amfibieën in het onderzoeksgebied zijn aangetroffen, te weten Bastaardkikker (*Rana klepton esculenta*), Meerkikker (*R. ridibunda*), Kleine watersalamander (*Triturus vulgaris*) en de Gewone pad (*Bufo bufo*). Dit betreft soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor vrijstelling geldt bij ruimtelijke ontwikkeling.

De beide groene kikkers komen algemeen voor in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied en langs de Woudselaan. Van de Kleine watersalamander is één vrouwelijk exemplaar aangetroffen op het braakliggende terrein aan de Laan van Groenewegen. Ook de Gewone pad komt in lage dichtheid voor in het onderzoeksgebied. De Bruine kikker (*Rana temporaria*), eveneens opgenomen in Tabel 1, is niet aangetroffen maar wordt wel in het gebied verwacht. Streng beschermde soorten, waaronder de in de regio voorkomende Rugstreeppad (*Bufo calamita*), komen in het gebied niet voor.

4.4 Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn meerdere konijnen waargenomen en sporen van konijnen (keutels). Uit eerder onderzoek zijn sporen waargenomen van de Egel (*Erinaceus europaeus*) en de Mol (*Talpa europaea*). Verder worden soorten verwacht of zijn waarnemingen bekend van soorten als Veldmuis (*Microtus arvalis*), Bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), Gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*), Woelrat, Wezel en Haas. Dit betreft allemaal algemeen voorkomende soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Strikt beschermde grondgebonden zoogdieren worden niet in het onderzoeksgebied verwacht.

Het voorkomen van vleermuizen is niet specifiek onderzocht (zie methodiek), wel is gelet op structuren die voor vleermuizen van belang zouden kunnen zijn. In de eerste plaats betreft dit woningen en andere bebouwing in de wijk Harnaschpolder. Verwacht mag worden dat de Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) van deze bebouwing gebruikt maakt als verblijfplaats (paarverblijf, kraamverblijf, tussenverblijf, winterverblijf). De Gewone dwergvleermuis is een algemeen voorkomende soort, ook in Delft. Op basis van eerder in Delft uitgevoerd onderzoek mag verwacht worden dat ook de Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathussii*) en de Laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) voorkomen.

Gewone dwergvleermuis voorjaar (2012)

4.5 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn houtduif, merel, kauw, ekster, wilde eend, meerkoet, waterhoen, grauwe ganzen, gedomesticeerde ganzen, scholeksters en huiszwaluwen binnen of in de directe nabijheid van het plangebied waargenomen.

De aangetroffen vogelsoorten zijn ook potentiële broedvogels binnen of direct nabij het plangebied. Het betreft vooral landelijk algemene soorten, die deels ook algemeen in stedelijk omgeving voorkomen (SOVON, 2002). De opstallen waarvan de sloop mogelijk wordt gemaakt biedt potentiële broedgelegenheid voor mussen, spreeuwen en zwaluwen.

4.6 Overige beschermde soorten

Op grond van hun landelijke verspreiding en de aanwezige terreinkenmerken worden binnen het plangebied geen beschermde soorten vlinders, libellen en andere ongewervelden verwacht.

5. Conclusies en aanbevelingen

Overwegende dat:

- in het plangebied onbeschermd en beschermd soorten (tabel 1 van de Flora en faunawet) zijn waargenomen;
- in de plangebieden noord en zuid Harnaschpolder tijdens het onderzoek geen strikt beschermd soorten (Tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet) zijn waargenomen;
- de bestemming onveranderd blijft (wonen en water);
- er geen gericht onderzoek heeft plaatsgevonden naar het voorkomen van vleermuizen en gebouwbewonende vogels in aanwezige bebouwing in plangebied noord

kan geconcludeerd worden dat:

-er voor de vaststelling van het bestemmingplan geen strijdigheid is met de Flora en faunawet. Wanneer bebouwing echter wordt gesloopt, van functie verandert, aangepast of gerenoveerd wordt, of bomen met holten en spleten worden gekapt, is het noodzakelijk vooraf onderzoek te doen naar het voorkomen van vleermuizen en vogels. Indien vleermuizen of (nesten van) gebouwbewonende vogels in de bebouwing worden waargenomen zal een ontheffingsprocedure doorlopen moeten worden in het kader van de Flora en faunawet.

Aanbevelingen

Het opstellen van een ecologisch werkprotocol waarin onder meer is aangegeven:

- De periode van het jaar waarin werkzaamheden moeten worden uitgevoerd;
- Op welke wijze de werkzaamheden worden uitgevoerd;
- Beschrijving van maatregelen ten aanzien van vleermuizen en vogels;

Voor het onderzoek van verblijfplaatsen van vleermuizen moet het vleermuisprotocol worden gevolgd (<http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/vleermuisprotocol>).

Daarnaast wordt aanbevolen om bij de realisatie van de woonwijk voorzieningen op te nemen in de vorm van o.a. vogel, vlinder en bij vriendelijke beplanting, nestvoorzieningen voor vleermuizen en vogels.

Literatuurlijst:

Ecologieplan 2004-2015. Een groen netwerk, de groene aders van Delft.
Nota Groen Delft 2012-2020
bSR, 2006. verkennend onderzoek Harnaschpolder (project 0224)
Vleermuizen Delft (Mostert, 2012)
Nationale Databank Flora en Fauna